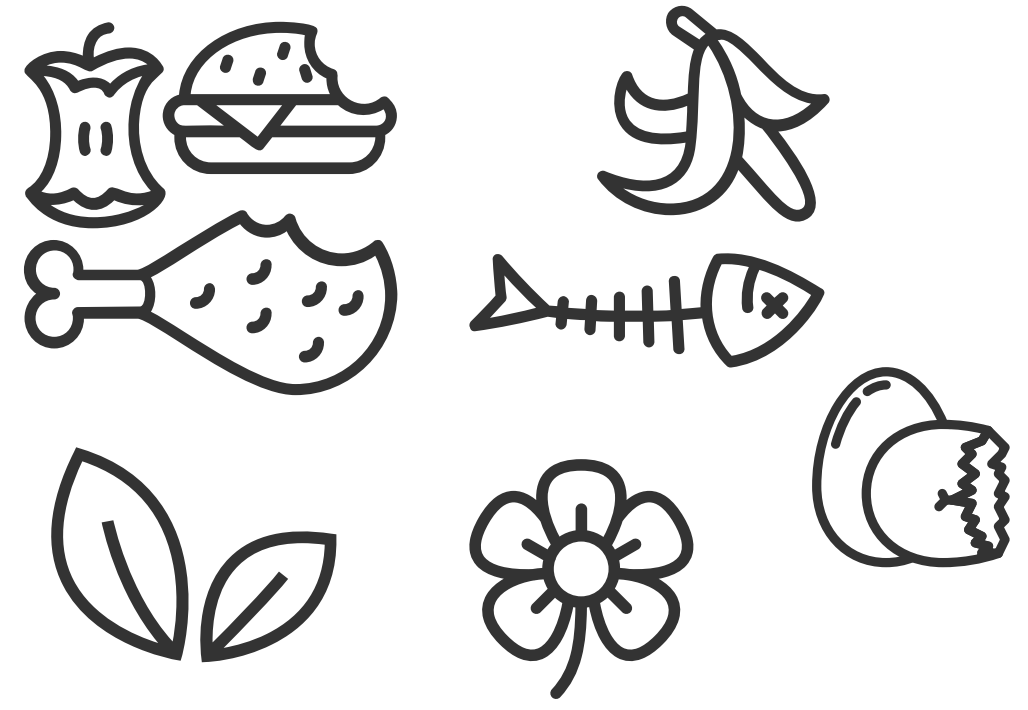

दररोजचा कचरा कसा द्यावा

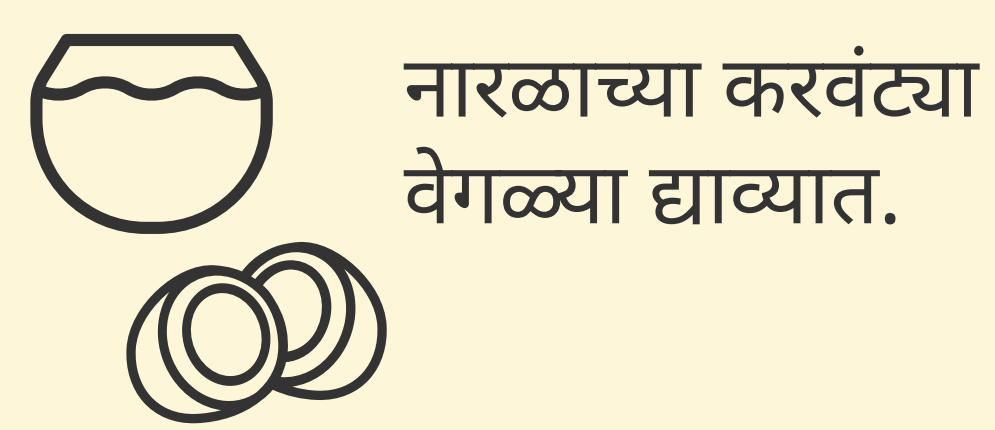
१ स्वयंपाकघरातील कचरा

केवळ **सॅद्रिय कचरा** समाविष्ट करा.

- ✓ भाज्या आणि फळांची सालं.
- ✓ शिजवलेलं अन्न, चहा पूड.
- ✓ हांडं तसेच उरलेलं मांस.
- ✓ अंड्याचे कवच (छोटे तुकडे करून घालावेत).
- ✓ फुलं आणि पानं.

आपल्या अंगणात फुलं-भाजी उगविण्याकरता आपण घरीच ह्या कचऱ्यापासून खत बनवू शकता. ह्या कामात मदतीची आवश्यकता असल्यास जन.स्वा. कार्यालय (पीएचओ) शी संपर्क करावा.

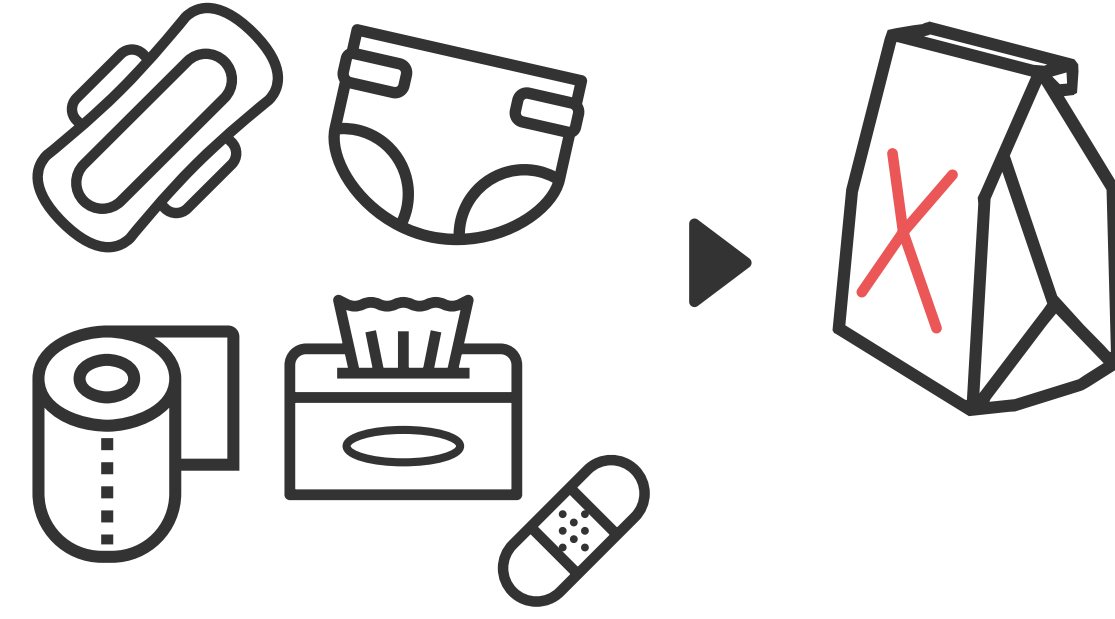
नारळाच्या करवंत्या वेगळ्या द्याव्यात.

✗ **ओले प्लास्टिक टाकू नका** - ओल्या व अस्वच्छ प्लास्टिक पिशव्यांना स्वच्छ धुवून वाळवा व त्यानंतरच रीसाइक्लिंगच्या पिशवीत जमा करा.

ℹ ह्याचा उपयोग सॅद्रिय खत बनवण्यासाठी केला जातो जो आपल्याला मोफत उपलब्ध केला जाईल.

२ जाळण्यायोग्य कचरा

हा कचरा वेगळ्या पिशवीतून द्या. कागदी पिशवीवर **लाल क्रॉस (X)** बनवून द्या.

आरोग्य (स्वास्थ्य) संबंधित कचरा

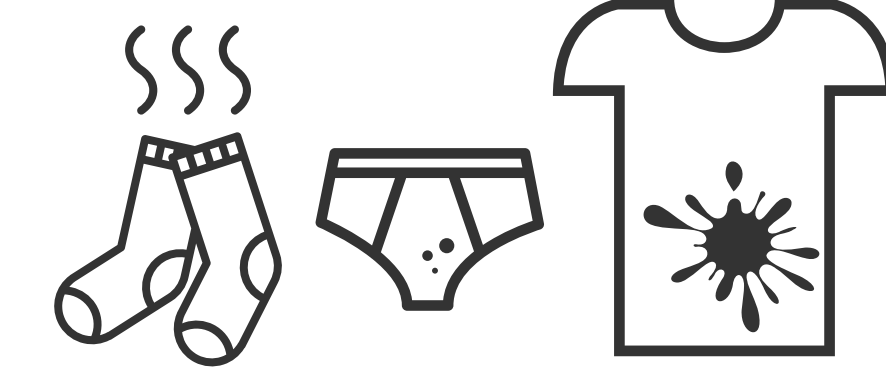
- ✓ सैनिटरी पैड, टैम्पून, विघटनशील पॅड (बायोडिग्रेडेबल पॅड), डायपर, निरोध, इत्यादी.
- ✓ वापरलेले कापूस, जखमेवर बांधलेली पट्टी (बॅण्डेज), रक्त लागलेली पट्टी, सर्दी-खोकला झालेला असताना वापरलेले टिश्यु, इत्यादी.

✗ **ह्यामध्ये आरोग्यास धोकादायी (बायो-हॅझर्ड) कचरा मिसळू नका** - अधिक माहितीसाठी क्रमांक ६ पहा.

३ लॅंडफिल (क्षेपण भूमी)

- ✓ घरातली धूळ, केस, कापलेली नखं.
- ✓ चिनी मातीच्या वस्तू.

✗ ज्याचे रीसायकलिंग होऊ शकते अशी कोणतीही वस्तू टाकू नका - अश्या सर्व वस्तूंना स्वच्छ करून रिसायकल करावे.

अन्य कचरा

- ✓ अस्वच्छ प्लास्टिक, कागद किंवा चिंध्या जे स्वच्छ करता येत नाही आहे.
- ✓ विघटनशील (कम्पोस्टेबल) प्लास्टिकची पिशवी.

अन्न किंवा तेल लागलेले कागद.

ℹ ह्यामुळे इतर कोणी मनुष्य अथवा प्राण्यांचा त्या वस्तूशी संपर्क होणार नाही. हा कचरा चिन्हांकित करून वेगळं न ठेवणं तसेच हा कचरा लॅंडफिल मध्ये टाकणं हे असंवेदनशील तसेच स्वच्छता कर्मचाऱ्यांच्या आरोग्यास धोका निर्माण करणारे ठरेल.

ℹ लॅंडफिल हा सर्वात शेवटचा उपाय आहे. लॅंडफिल मध्ये कचरा टाकल्याने पर्यावरण प्रदूषित होते. आपण सर्वांनी कचरा निर्माण होणार नाही ह्यावर जास्त भर द्यावा (झिरो - वेस्ट कम्युनिटी).

आठवड्यातून दोन वेळा घेतला जाईल

रवि सोम

मं

बुध

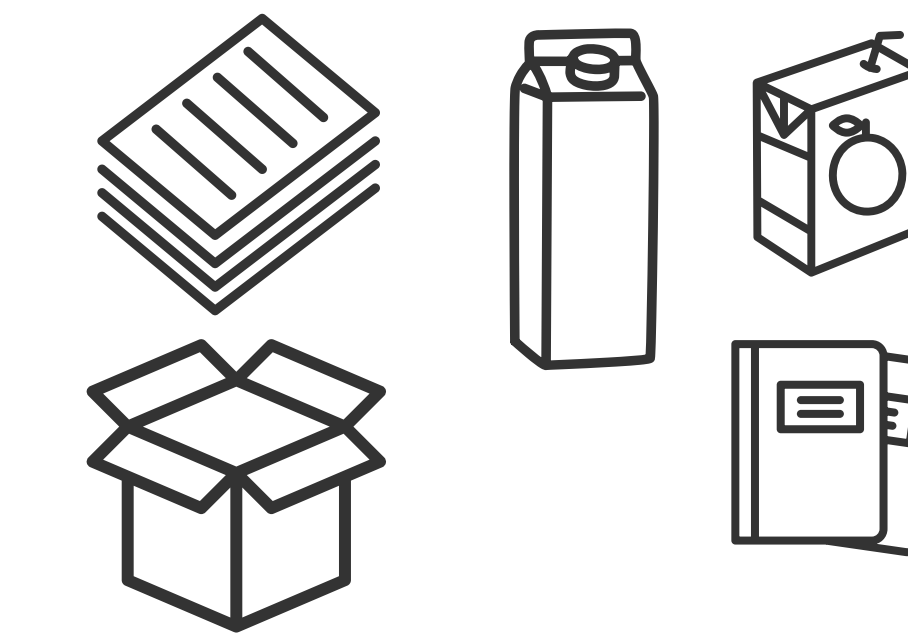
गुरु

शुक्र

शनि

४ पुनर्प्रक्रिया करता येईल असा कचरा

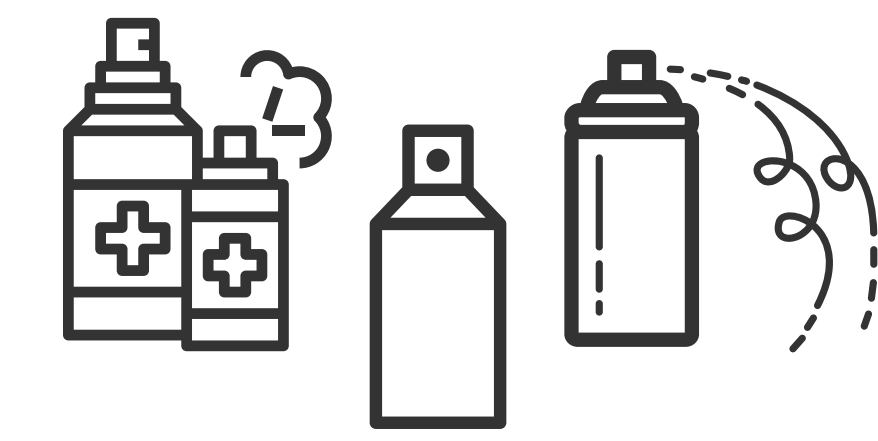
प्रत्येक वस्तू स्वच्छ आणि कोरडी असावी. रीसाइक्लिंगला देण्याआधी प्रत्येक वस्तू स्वच्छ धुवावी तसेच त्याला आतून कोरडे होऊ द्यावे.

कागद व पुठ्ठा

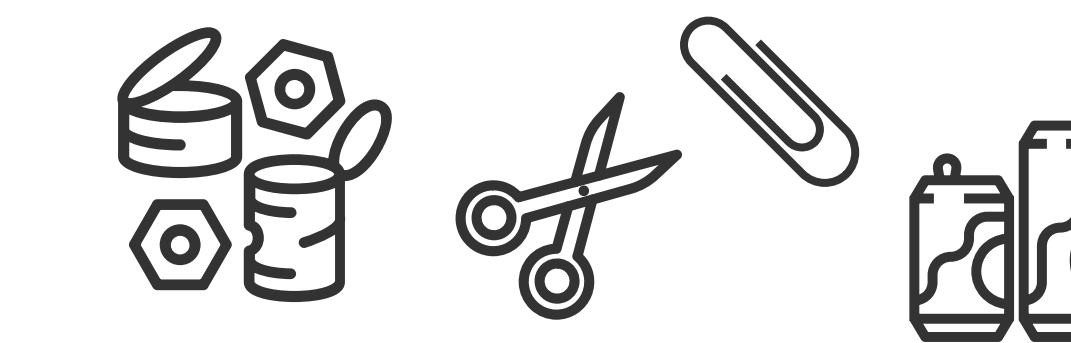
- ✓ वर्तमान पत्र, कागद, पुस्तक, पुठ्ठ्याचे खोके आणि टेट्रा पॅक.

स्वच्छ व वाळवलेले पिड्ड्याचे डबे.

जास्त दाबाचे हवा बंद डबे

- ✓ फवाऱ्याचे डबे (अन्तर किटक नाशक, रूम फ्रेशनर). सर्व डबे रिकामे असावेत. त्यांना छिद्र पाडू नये.

धातू

- ✓ डबे, बाटली, खेळणी आणि धातूच्या वस्तू.

✗ कोणतीही अस्वच्छ वस्तू ह्यात टाकू नका - ज्या वस्तू स्वच्छ करणे शक्य नसतील फक्त त्यांनाच लॅंडफिल कचऱ्याच्या पिशवीमध्ये टाका.

✗ चिनी मातीच्या कोणत्याही वस्तू ह्यात टाकू नका - ह्या वस्तू क्षेपण भूमीला जाणाऱ्या पिशवीत टाकाव्यात.

✗ इलेक्ट्रॉनिक भाग असलेल्या कोणत्याही वस्तू ह्यात टाकू नका - वायर, इलेक्ट्रॉनिक वस्तू, इलेक्ट्रॉनिक कचऱ्यात टाकाव्यात.

प्लास्टिक

- ✓ पाण्याची बाटली, कडक किंवा मऊ प्लास्टिक, प्लास्टिकचे आवरण, वेगवेगळे स्तर असलेले प्लास्टिक (मल्टि लेयर), थर्मोकोल आणि स्टायरोफोम.

✓ खेळणी (इलेक्ट्रॉनिक भाग काढून तो इलेक्ट्रॉनिक कचऱ्याच्या पिशवीत टाकावा. इलेक्ट्रॉनिक सोबत प्लास्टिक देऊ नका.)

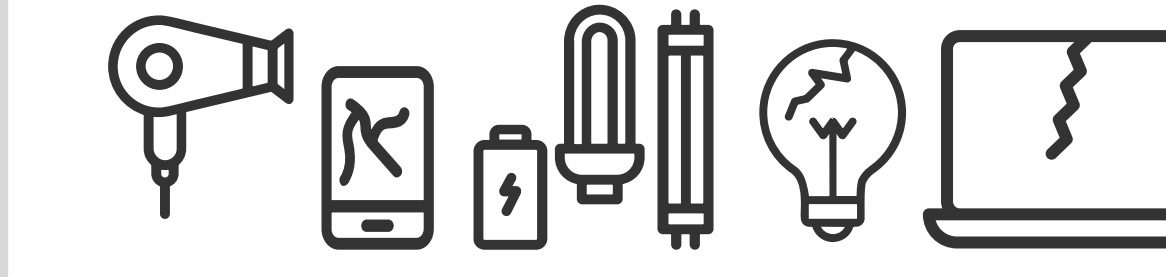

काच

- ✓ काचेच्या वस्तू (बाटली, आरसा, भांडी).

फुटलेल्या काचेच्या वस्तूंना जाड कागदामध्ये किंवा प्लास्टिक मध्ये व्यवस्थित बांधून त्यावर "फुटलेली काच" असे लिहावे.

५ इलेक्ट्रॉनिक कचरा

- ✓ वापरलेल्या बॅटऱ्या (सेल).
- ✓ ट्यूब लाइटस या बल्ब्स (फुटलेल्या असतील तर त्यांना व्यवस्थित बांधा व "फुटलेली काच" किंवा 'Broken Glass' असे लिहा).
- ✓ लॅपटॉप, टॅब्लेट, मोबाईल फोन, घरगुती इलेक्ट्रॉनिक उपकरणं.
- ✓ खेळण्यातील इलेक्ट्रॉनिक भाग, वायर, इलेक्ट्रॉनिक उपकरणं, इत्यादी.

जितके शक्य असेल तितके दुरुस्त करून, उपकरणं जास्तीत जास्त वापरण्याचा प्रयत्न करावा.

६ आरोग्यास धोकादायी कचरा

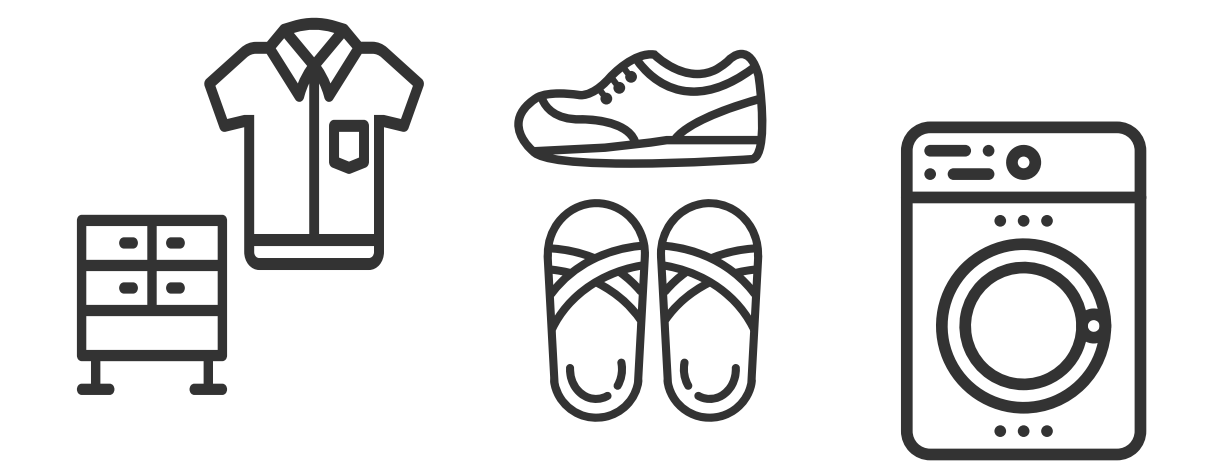
स्वास्थ्य चिकित्सा संबंधित कचरा

- ✓ सुई, आई. वी. फ्लुईड बॅग आणि औषधाची बाटली.
- ✓ थर्मामीटर, ब्लेड, वस्त्रा आणि ग्लुकोमीटरची सुई.
- ✓ फेस मास्क आणि व्यक्तिगत सुरक्षा यंत्रणा (पि. पि. ई.).
- ✓ कालबाह्य झालेली औषधं.

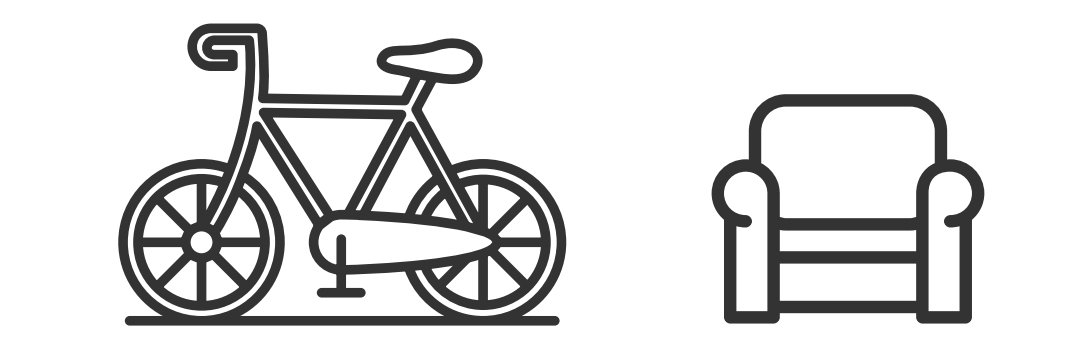

हा कचरा दररोज द्यायचा असेल तर सार्वजनिक आरोग्य विभागाशी संपर्क करा.

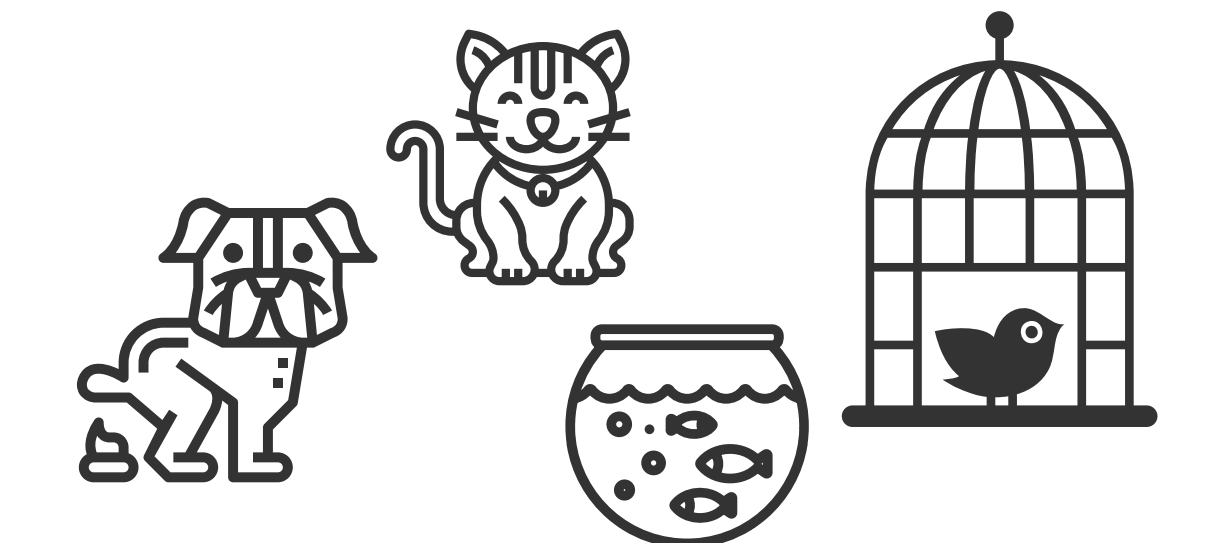
७ अन्य कचरा

- ✓ जुने कपडे (स्वच्छ धुतलेले असावेत).
- ✓ चप्पल
- ✓ लाकडी, लेदर आणि रबर वस्तू.
- ✓ लाकडी सामान, गाद्या, उश्या आणि मोठे कापड.
- ✓ मोठी इलेक्ट्रॉनिक उपकरणे.
- ✓ कोणताही जड कचरा.
- ✓ सायकल आणि बाबागाडी.

८ पाळीव प्राण्यांचे मल-मूत्र

- ✓ सर्व पाळीव प्राण्यांचे मल-मूत्र शौचालयात टाकावे. अधिक माहितीकरिता वेबसाईट पहा.